

Fél évszázad a pedagógia szolgálatában

Ötvenéves a tanárképző főiskola gyakorlóiskolája

Ötvenéves a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 1. számú gyakorló általános iskolája. 1929. szeptemberében a mai Április 4. útján, a Polgári Iskolai Tanárképző közvetlen szomszédságában egy impozáns, szép épületben megnyílt az állami gyakorló polgári iskola.

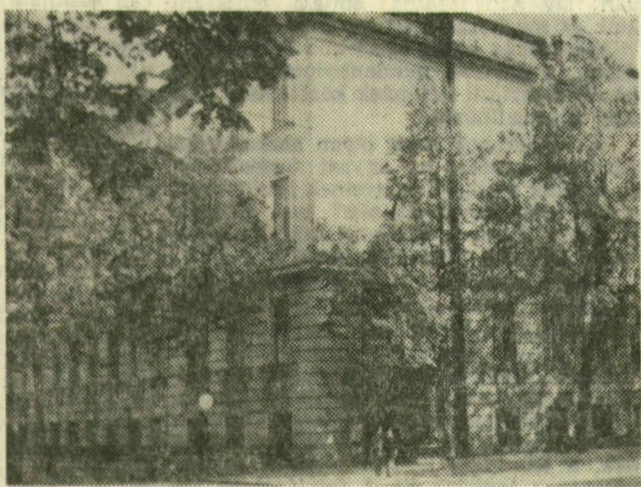
Két budapesti intézet egyesítésével és Szegedre helyezésével került ebbe a városba a gyakorló általános iskola is. Kapuit 1929. szeptemberében nyitotta meg, a tanítás négy fiú és leányosztállyal kezdődött el. Biztosították mindazt, ami egy modern, mintaszerű gyakorlóiskola részére szükséges. Budapestről mindössze két pedagógus érkezett Szegedre, az egyik a gyakorlóiskola megszervezője és első igazgatója, Szenes Adolf, a másik Radnóti Dezsőné Hrabovszky Irén, a magyar nyelv és irodalom szakvezető tanára. Az első tanév húsz pedagógussal kezdte meg a munkát.

A gyakorló általános iskola egész történetében a pedagógiai gyakorlat alkotóműhelye volt, hiszen számos feladatát: a gyerekek korszerű oktatását, nevelését; a tanárjelöltek képzését; a már tevékenykedő pedagógusok továbbképzésének segítését csak úgy láthatta el magas színvonalon. A gyakorlóiskolai tanárok a pedagógia elméletének és gyakorlati megvalósításának számtalan területén alkotó módon tevékenykedtek, kiemelkedő munkát végeztek. A legtermékenyebb és ma is példamutató időszak a két háború közötti — 1929–1944 — évek voltak. Pedagógiai folyóiratuknak, A Cselekvés Iskolájának 12 évfolyama jelent meg s ez a neveléstudomány didaktikai, módszertani élvonalát jelentette. Szerkesztője, a folyóirat koncepciójának kialakítója az iskola második igazgatója, dr. Kratofil Dezső volt. Az ő tevékenysége nyomán vált országosan ismert és elismert folyóirattá A Cselekvés Iskolája. A Gyakorlóiskola Könyvtára sorozatban 34 kötet jelent meg, segítve valamennyi tantárgy módszer feldolgozását, oktatását.

A felszabadulás után mostoha körülmények között szervezte újjá a gyakorlóiskolát dr. Kratofil Dezső. A mindenki számára kötelező általános iskola bevezetése új helyzetet teremtett: az 1945–46-os tanévtől fokozatosan megszűntek a polgári iskolai osztályok és helyüket az általános iskola 5–8 osztályai váltották fel, illetve ezzel egy időben az alsó tagozatot is megszervezték, s így teljessé vált a Pedagógiai Főiskola Gyakorló Általános Iskolája. A főiskolai hallgatók magas létszáma miatt hozták létre 1951–52-es tanévben a főiskola 2-es számú gyakorló általános iskoláját. A gyakorlóiskola nevelői az elmúlt 35 esztendőben is igyekeztek a korábbi évtizedek haladó hagyományait folytatni: tanulmányokat írtak didaktikai, szakmodszertani kérdésekről, kiadványokat lektoráltak, jelentettek meg, tankönyveket bíráltak.

Az iskola úttörőcsapata 1948-ban alakult meg, s az elmúlt évtizedekben a város legjobb kollektívái közé tartozott. Kiemelkedtek voltak az iskola tanulmányi eredményei, de jelentős szerepet játszottak a színvonalas kultúrcsoportok és sportcsapatok is. Különösen az énekkar szerzett nemzetközi hírnevet az iskolának.

Nagy lendítőt jelentettek az intézményben folyó munkának az 1970-es évektől megjelenő dokumentumok,

A pedagógiai műhely az Április 4. útján

Napjaink legfontosabb feladata; a szocialista nevelőiskola hatékonyságának növelése. Ezért vált szükségesé a tartalmi és metodikai korszerűsítés továbbfejlesztése. Ehhez, a tárgyi feltételek biztosításán túl, elengedhetetlenül szükséges részint a neveléstudomány aktívabb bekapcsolódása a gyakorlati munkába, részint a pedagógusok kísérletező, alkotó tevékenységének fokozása. A főiskola gyakorlóiskolája aktívan kapcsolódott be ezekbe a munkálatokba: központilag irányított kísérletek, saját kezdeményezésű pedagógiai próbálkozások, bemutató tanítások, tanulmányok, pedagógiai pályázatokon való részvételek, tankönyvfrások, disszertációk egész sora jelzi az alkotás, a tudatos pedagógiai felkészülés egy-egy területének eredményességét.

A gyakorlóiskola a hivatásra nevelés terén is kulcsfontosságú volt: ahogyan a szakvezető tanár bemutatja a jelölteknek a pedagógus hivatás egészét, szépségét, a gondokat és problémákat; ezek megoldásának lehetőségeit; ahogyan bemutatja az iskolát; amilyen szeretettel beszél tanítványairól, tisztelettel kar társairól, saját pedagógus pályájáról; amilyen emberközelbe tud kerülni a hallgatókkal, mind-mind befolyásolja a tanárjelöltek hivatástudatának kialakítását.

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 1. számú gyakorló általános iskolája fennállásának 50. évfordulója lehetőséget ad a számvetésre, a visszapillantásra, a végzett munka elemzésére, de arra is, hogy az eddigieknek is hatékonyabbá, eredményesebbé lehessen tenni a jövő pedagógusképzését. Az intézmény példája mérce, hogyan teljesítheti egy pedagógiai alkotóműhely a ma és a holnap társadalmi elvárásait.

A jubileum alkalmából holnap, hétfőn és 28-án, kedden szakmai tanácskozási szerveznek. Hétfőn délután 3 órakor nyitja meg az ünnepi programot dr. Mohóli Károly, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója. A főiskola Április 4. útja 6. szám alatti dísztermében két előadás hangzik el. Dr. Veszprémi László gyakorlóiskolai igazgató Gyakorlóiskolánk fél évszázados pedagógiai törekvése, dr. Simon Gyula, a Magyar Pedagógiai Társaság főtárgyalója A Cselekvés Iskolája neveléstörténeti jelentősége címmel tart előadást. A programban felszólal dr. Szenes László egyetemi tanár, dr. Udvarhelyi-Kendoff Károly nyugalmazott tanszékvezető főiskolai tanár, dr. Nemes Károly filmtörténész és Jármai Éva szakvezető tanár. Augusztus 28-án, kedden a gyakorlóiskolában a gyakorlóiskolai szakvezetők tudatos pedagógiai tervezésének szerepe a jelöltképzésben címmel előadást tartanak. A jubileumon az iskola öndíjazott kiadványát jelentet meg Gyakorlóiskolánk fél évszázados pedagógiai törekvése 1929–1979 címmel; az iskolában kiállítás nyílik az iskola történetéből.

T. L.

Új iskola nyílik

Tanévkezdés előtt

Az általános és középiskolák tanulóinak néhány nap múlva véget ér a nyári szünidő, megkezdődik az új tanév.

Szegeden idén 2222 gyerek lesz iskolás, ennyien kezdik meg általános iskolai tanulmányukat. (A város alsó fokú oktatási intézményeiben 15 ezer 640 kisdiák kezd meg az 1979/80-as tanévet.) A legnagyobb öröme okot adó újdonság: az Északi városrészben megnyitják kapuit a 16 tantermes, nagyszerű sportcsarnokkal, szaktantermekkel felszerelt, korszerű új általános iskola. Az intézmény 13 tanulócsoporthal és hét napköziscsoporttal kezd meg működését, közel 450 gyerek tanul majd falai között. Ot első osztály indul (160 nebulóval), továbbá egy második, két harmadik, egy negyedik, két ötödik, valamint egy-egy hatodik és hetedik. Az új iskola nagy segítséget jelent az Északi városrészben lakóknak.

A szegedi középiskolák 1667 új első osztályost köszönhetnek. A szakközépiskolák háza táján egy változás: a Rózsa Ferenc Szakközépiskolából a kereskedelmi „részleg” a Körösi József Közgazdasági Szakközépiskolába települ át. Az erdészeti szakközépiskolában idén először csak erdész első osztályok indulnak, ráadásul egyszerre kettő. A gimnáziumokban és a szakközépiskolákban összesen 6140 tanuló ül be a padokba szeptemberben.

Több mint két héten át tartott az ország különböző részeiben a kedvezményes tanzsorvásár. Szegeden is július 15. és augusztus 4. között vásárolhattak idén először a szülők diákcsomagot, illetve füzeteket, csomagolóeszközöket, rajzfelszerelést és egyéb, az iskolában nélkülözhetetlen „kellékeket”. A tapasztalatok szerint éltek is a lehetőségekkel. Az előírt füzetcsomagok ezekben a napokban hiánytalanul az üzletekbe érkeztek.

A beszéd zavarairól

Az Európai Fóniatervek Uniója — UEP — szombaton befejezte négynapos magyarországi kongresszusát. 24 ország mintegy 200 hangképzési és beszédzavarokkal foglalkozó szakembere e ma még fiatal gyógyászati szakágazat négy fontos témáját vitatta meg kerekasztal beszélgetés formájában. Az első a hangképzési és beszédhibák megelőzése volt, a második az egységes szakvizsgálati dokumentáció nyilvántartás megteremtése a különböző országokban. Behatóan foglalkoztak a rekedtséggel, amelynek legáltalánosabb féléve az is lehet. Ajánlották: ha a hangszalagok elváltozásai által keletkező zörejek — azaz a rekedtség — két-három hétnél tovább tartanak, szakorvoshoz kell fordulni. A negyedik kérdéscsoportban — amellyel szombaton zárult a kongresszus — az ajak- és szápadhasadákos gyermekek problematikáját vitatták meg a szakemberek.

Jövőre fóniatervek világkongresszusra kerül sor. Az európai unió így legközelebb két év múlva Amsterdamban ül össze. (MTI)

Befejeződött a biokémiai vándorgyűlés

Szegeden rendezte meg két-évenként esedékes vándorgyűlését a Magyar Biokémiai Társaság. A négynapos tanácskozássorozat tegnap, szombaton délből fejeződött be az MTA Szegedi Biológiai Központjában. A vándorgyűlésen mintegy 250 szakember vett részt az ország biokémiával foglalkozó elméleti és alkalmazási kutatóhelyeiről. A programban közel 150, poszterbemutatóval egybekötött előadás hangzott el.

Hat szekcióban folyt a munka — a különböző részterületek felölték a biokémiai elméleti és gyakorlati vonatkozásainak legfontosabb, kiemelt területeit. A vándorgyűlés szervezését a különböző gyakorlati alkalmak vállalta magára. A tanszék vezetője, dr. Boross László egyetemi tanár, a vándorgyűlés elnöke elmondta, hogy a hat szekcióban foglalkoztak az enzimeknek, mint biokatalizátoroknak különböző gyakorlati alkalmazásával, elméleti problémáikkal; az élelmiszeripar biokémiai kérdéseivel; a

gyógyszergyártás és klinikai diagnosztika biokémiai vetületeivel; az izombiokémia, a nukleinsav-biokémia és a neurobiokémia tárgykörével, szó esett a gensebészetről néhány aktuális problémájáról. A szekciókban neves hazai szakemberek tartottak összefoglaló előadást az adott tudományterület jelenlegi állásáról és hazai eredményeiről.

Elhangzott a Szörényi Imre akadémikus tiszteletére kiírt emlékelőadás. Kétévenként fiatal tehetséges kutató pályázat útján szerezheti meg az előadás jogát. Most a Szegedi Biológiai Központ nukleinsav-kémiai csoportjának kutatója, dr. Kiss Antal érdemelte ki a jogot, aki a gensebészetről tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást. Tankó Béla professzornak, a társaság első elnökének tiszteletére az idén először tartottak emlékelőadásokat. A Debreceni Orvostudományi Egyetem két fiatal kutatója, Dombrádi Viktor és Pozsgay Marianne számolt be kutatási eredményéről.

Brigádok az emlékparkért

Népünnepély volt Ópusztaszeren alkotmányunk ünnepén. Ez a megállapítás ugyan semmi újat nem mond ki, hiszen Csongrád megye vagy 25 ezer lakosa maga is részese volt az egész napos rendezvénynek. Ünnepeltek, ünnepeltünk, s közben ki gondolt arra, hogy gondos, alapos munka — előzte meg ezt a napot, megszámlálhatatlanul sokan kértek részt abból a szervező, tervező és kétékező munkából, amelynek feladata volt az Árpád-ünnepség előkészítése úgy, hogy abban semmi hiba ne legyen.

Ópusztaszeri Nemzeti Emlékpark: traktormúzeum. Volt négy kombajn, amelyek képtelenek ma már bármiféle hasznos tevékenységre, mert elavultak, alkatrészeik hiányoztak. Megszületett a döntés: legyen a négyből kettő, ám ezek olyanok, mint újkorukban.

— Lakatosszakma a mienk. Vasasmunka. Szakmába vágott a kombajnok felújítása

— így Katona Mihály, a Konkordia Vállalat II. Rákóczi Ferenc elnevezésű szocialista brigádjának vezetője. A műszaki berendezéseket javító részleg lakatosai, tízennegyen, elismerten jó kis közössége a vállalatnak. És nemcsak azért gondoltak rájuk az AGROKER Vállalatnál, amikor társadalmi munkákat kerestek az emlékpark csinosításához, mert a mezőgazdasági gépek felújítása, karbantartása szakmába vág. Hanem azért is, mert híre van a brigádnak, vállalati berkeken túl is. Fiatal, jó erőben levő férfiak, a napi munka elvégzése után mindig marad idő, energia valamilyen többletfeladat vállalására. Természetesen mindig társadalmi munkában. A brigádnapló, szerződések, vállalkosok dokumentálják övodát, bölcsődet patronálnak, Szeged új városrészében, Tárjánban évek óta gondoznak egy játszótérrel.

— Ópusztaszeren más is volt a vállalt munka mögött — tájekoztat a brigádevezető — Jónéhányunk annakidején a mezőgazdaságban dolgozott, cséplőgépeket vezettünk. Ugyan ilyen gépekkel ma már nem találkozunk, nem javítjuk ezeket, de úgy gondoltuk, megmutathatjuk most, hogy azért nem kell nekünk bemutatni a ma már muzeális értékű gépeket. A kombajnok mellett még szervetrágyaszórót, kultivátort is felújítottunk, csak ezek még nem kerültek az emlékparkba.

Beszélgetéskor megtudtam, dolgoztak szabad szombaton és vasárnap is. — Volt köztünk olyan is, aki most látta először az Árpád-emlékművet. — Százhatvan munkórát dolgoztak. Szabad idejükben, akkor, mikor mások pihentek. Elégedettek munkájukkal? — Ne tőlünk kérdezze, jól dolgoztunk-e. Ezt döntsék el mások.

— Mások már bizonyára eldöntötték. En a brigád megfélére, véleményére vagyok kíváncsi... — Igen. Elégedettek vagyunk. Amit vállaltunk, elvégeztük. Aztán majd, mert kirándulni is szoktunk, így együtt, egyszer szervezzünk magunknak is egy hétvégi Ópusztaszerre, akkor nem munkásként, dolgozni, hanem látogatóként megyünk el a nemzeti emlékparkba.

Amikor az emlékpark vízrendezése került szóba, természetesen az ATIVIZIG jutott az illetékesek eszébe. A vízügyi igazgatóság több brigádja is részt vállalt ebből a feladatból, de nemcsak ebből. A „Kvassay Jenő” kettőszoros aranykoszorús szocialista brigád a társadalmi munkák között említi a közelmúltban befejezett tervet is, a szegedi Ságvártételep vízrendezését, azokat a „vizes” munkákat, amelyeket Szegeden, Csongrád megyében, de a megye határain túl is becsülettel elvégeztek.

— Felkérésre kezdtünk hozzá a tervek elkészítéséhez — Czirok Ferenc valamilyen oknál fogva óv attól, hogy brigádját nagyon dicsérjék. Mondja, elég annyi, hogy mind a huszonketten maradtak a munkánál, eleget tettek a felkérésnek, a vállalkásnak. — Ha ezt a vízrendezési tervet mondjuk nem társadalmi munkában — ahogy ők csinálták — készítették a brigád, akkor az illetékeseknek 270 ezer forintjukba került volna — ennyi ugyanis a tervezés értéke.

— A vállalatunkat bízták meg ezzel a munkával, úgy gondoltuk, már csak ezért is helyt kell állnunk...

Az ópusztaszeri vízrendezés csak egyik oldala a dolognak. A „Kvassay Jenő” szocialista brigád vállalta a díszítőépítés kivitelezési tervének elkészítését is. Társadalmi munkáiról lévén szó, szabad időben, munka után. Nők és férfiak, idősök és fiatalok, még nyugdíjasok is. A huszonkettes létszám már nagyobb közösséget jelent az átlagnál, de összefogásban, jó közösségi légkör kialakításában nem okoz gondot. Tiszteletben tartva a brigádevezető kérését, a dicséretet illetően, annyit mégis érdemes megjegyezni erről a kollektíváról, hogy munkájukat, legyen az társadalmi vagy mindennapi kötelesség, maradéktalanul, jól végzik.

Az alkotmány napi ünnepén minden a legnagyobb rendben volt. Sok ezer ember pihent, szórakozott, jól érezte magát, mert a szocialista brigádok jóllehet gondoskodtak arról, hogy nemzeti emlékparkunk teljes díszben fogadassa a vendégeket. Tették mindezt társadalmi munkában!

Honti Katalin